

UZUN SÜRELİ ANTİDEPRESAN KULLANAN REMİSYONDAKİ MAJOR DEPRESİF BOZUKLUK HASTALARINDA UYKU KALİTESİ VE İŞLEVSELLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ: TÜRKİYE ÖRNEKLEMİ

Kaan Çabuk¹, Hatice Kübra Mete¹, Hasan Gökçay², Uğur Takım³, Ramazan Konkan¹

¹Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği

²Adli Tıp Kurumu, İstanbul

³Erzurum Şehir Hastanesi Psikiyatri Kliniği

Giriş: Uyku bozuklukları, majör depresif bozukluğun (MDB) tanı ölçütleri arasında temel bir yere sahip olup hastalığın tedavi yanıtı ve uzun dönem prognozu üzerinde kritik bir etkiye sahiptir. Remisyon evresinde dahi devam eden rezidüel uyku sorunları, bireyin yaşam kalitesini azaltabilmektedir. Ayrıca, farmakolojik ajanlar arasında uyku mimarisi, sirkadiyen ritim ve subjektif uyku kalitesi üzerinde farklılaşan sonuçlar gözlenmektedir. Çalışmamızın amacı, “uzun süreli kullanım” olarak tanımladığımız en az altı aydır düzenli şekilde antidepresan tedavisine devam eden ve remisyon halinde bulunan MDB hastalarının uyku kalitesini sistematik olarak değerlendirmek ve bu parametreler arasındaki olası ilişkileri ortaya koymaktır.

Yöntemler: Bu kesitsel çalışma, Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniği’ne ayaktan başvuran olgular üzerinde yürütülmüştür. Örneklem grubunu, DSM-5 tanı ölçütlerine göre MDB tanısı konmuş, okuryazar, en az altı aydır düzenli antidepresan tedavisi almakta olan ve remisyon halinde bulunan (psikiyatrik değerlendirme ve Beck Depresyon Envanteri [BDE] puanı ≤ 9) 18–50 yaş aralığındaki 44 birey oluşturmuştur. Kontrol grubu, yaş ve cinsiyet açısından eşleştirilmiş, herhangi bir psikiyatrik hastalık öyküsü bulunmayan 44 sağlıklı gönüllüden oluşmaktadır. Dışlama kriterleri; eş tanı psikiyatrik veya nörolojik bozukluklar, düzensiz psikiyatrik ilaç kullanımı, sistemik tıbbi hastalıklar ve ilaç kullanımına bağlı uyku bozukluklarını

kapsamaktadır. Tüm katılımcılara Sosyodemografik ve Klinik Veri Formu, BDE, Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ve Uykusuzluk Şiddet İndeksi (UŞİ) uygulanmıştır. Bu araştırma için Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Bilimsel Araştırma Etik Kurulu’ndan etik kurul onayı alınmıştır (Onay no: 24/688, Tarih: 14 Kasım 2024). Çalışma, Helsinki Bildirgesi’ne uygun olarak yürütülmüştür.

Sonuçlar: Yaş ve beden kitle indeksi (BKİ) değişkenleri kontrol edilerek gerçekleştirilen çok değişkenli ANCOVA analizi, MDB grubunda uykuya dalma süresi, uykuda bölünme ve uyku ilacı kullanımı alt bileşenlerinin anlamlı olarak yüksek olduğunu ortaya koydu (sırasıyla $p=0,035$, $p=0,006$). UŞİ toplam puanları da MDB grubunda anlamlı olarak yüksekti ($p=0,022$). Korelasyon analizleri, PUKİ, UŞİ ve depresyon şiddeti arasında güçlü pozitif ilişkiler olduğunu gösterdi ($p < 0,001$).

Tartışma ve Sonuç: Remisyona ulaşılmış MDB hastalarında uyku bozukluklarının devam edebilmesi, bu bozuklukların kronikleşme potansiyeline işaret etmektedir. Bulgular, remisyon döneminde uyku parametrelerinin klinik olarak izlenmesinin önemini vurgulamakta ve tedavi planlamasında yalnızca depresyon belirtilerine değil, uyku kalitesine de odaklanılması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyku, depresyon, antidepresan, işlevsellik